

CEPOS NOTAT: OFFENTLIGT FORBRUG I FORHOLD TIL DEMOGRAFISK TRÆK OG VELSTAND

13-10-2017

AF CHEFØKONOM MADS LUNDBY HANSEN (21 23 79 52) OG CHEFKONSULENT JØRGEN SLOTH
BJERRE HANSEN

I debatten om væksten i det offentlige forbrug har bl.a. FTF og de tidligere overvismænd Hans Jørgen Whitta-Jacobsen og Torben M. Andersen udlagt det sådan, at væksten frem til 2025 skal være på 1,1 pct. om året, hvis man skal undgå reelle nedskæringer i den offentlige service. Dette notat ser nærmere på dette udsagn. En årlig vækst i det offentlige forbrug på 1,1 pct. frem til 2025 svarer til det demografiske træk tillagt en velstandseffekt. Dvs. i de 1,1 pct. vækst er indlagt stigende udgifter som følge af befolkningsudviklingen (flere ældre), samt at det offentlige forbrug skal følge velstandsudviklingen. En sådan fremstilling (at en offentlig forbrugsvækst under 1,1 pct. reelt er en nedskæring) er imidlertid forenklet af 3 årsager: **1. Det offentlige forbrug er i dag på et meget højt niveau** svarende til 25,2 pct. af BNP. For perioden 1990-2007 udgjorde det offentlige forbrug i gennemsnit 24,4 pct. af BNP. Dermed er det offentlige forbrug i 2017 0,8 pct. af BNP højere end gennemsnittet for perioden 1990-2007, svarende til 18 mia. kr. Blandt 35 OECD-lande har Danmark det næsthøjeste offentlige forbrug (kun overgået af Sverige). Hvis VLAK får gennemført sin politik om en vækst i det offentlige forbrug på 0,3 pct. frem til 2025, vil Danmark stadig have det 5. højeste offentlige forbrug i OECD. **2. Den offentlige service kan forbedres på andre måder end ved blot at tilføre flere penge, nemlig ved at øge effektiviteten.** Det kan f. eks. ske gennem øget konkurrenceudsættelse (løft i udliciteringsgraden fra 26 til 75 pct. i kommunerne giver en forventet effekt på 12 mia. kr.) eller øget brug af præstationsafhængig løn. SRSF-regeringen havde som målsætning at foretage effektiviseringer for 12 mia. kr. i den offentlige sektor frem til 2020 (svarende til det demografiske træk i perioden). Det anbefales, at VLAK opstiller en målsætning om at effektivisere den offentlige sektor for mindst 12 mia. kr. **3. Set over de seneste 50 år har det private forbrug ikke kunnet følge med velstandsudviklingen.** Siden 1966 er privatforbrugets andel af BNP er reduceret med 11 pct. af BNP, blandt andet som følge af skattestigninger (til finansiering af offentligt forbrug). Samtidig er det offentlige forbrugs andel af BNP vokset med 7 pct. af BNP. Stigningen i det offentlige forbrug er altså sket på bekostning af det private forbrug, der er vokset meget mindre end velstanden. Ser man på en lidt kortere periode siden 1990, gælder det tilsvarende, at det private forbrugs andel af BNP er reduceret – med 2,2 pct. af BNP. Dvs. også siden 1990 har danskernes privatforbrug ikke kunnet følge med velstandsudviklingen.

I debatten om væksten i det offentlige forbrug har bl.a. FTF, de tidligere overvismænd Hans Jørgen Whitta-Jacobsen og Torben M. Andersen, Kraka og AE-rådet udlagt det sådan, at væksten frem til 2025 skal være på 1,1 pct. om året, hvis man reelt skal undgå nedskæringer i den offentlige service, jf. boks 1. Dette notat ser nærmere på dette udsagn.

En årlig vækst i det offentlige forbrug på 1,1 pct. frem til 2025 svarer til det *demografiske træk tillagt en velstandseffekt*. Dvs. i de 1,1 pct. vækst er indlagt stigende udgifter som følge af befolkningsudviklingen (flere ældre), samt at det offentlige forbrug skal følge velstandsudviklingen.

Boks 1. Citater om krav til årlig vækst i offentligt forbrug på 1,1 pct. frem til 2025

FTF

"På trods af at befolkningen og dermed opgaverne og presset på den offentlige velfærd vokser markant, risikerer der at mangle cirka 52.000 offentligt ansatte i 2025. Det kan blive konsekvensen af regeringens planer om en offentlig vækst på 0,5 pct. i 2018 og kun 0,3 pct. forbrug fra 2019-2025. Det er langt mindre end de 1,1 procent, som Finansministeriet, vismænd og økonomer fastslår, er nødvendigt for at klare presset og de stigende udgifter.

Opgaverne vokser voldsomt med markant flere ældre og småbørn samt øget brug af ny medicin og teknologi. Alligevel vil regeringen afsætte mindre til fælles velfærd, end der er brug for. Det vil ramme kvalitet og serviceniveauet til borgerne dybt", siger formand for FTF, Bente Sorgenfrey"

Tidligere overvismand Hans Jørgen Whitta-Jacobsen

"Hvis velfærden og den offentlige service skal udvikle sig i takt med velstandsudviklingen, så velfærden og serviceniveauet opleves som tidssvarende, skal det offentlige forbrug vokse med 1,1 procent om året".

Tidligere overvismand Torben M. Andersen

"De fremlagte planer betyder et gab mellem udgiftsudviklingen og kravene for at følge med demografien og velstandsudviklingen. Det betyder, at der på gennemsnittet kommer standardforringelser, og at tilbuddene ikke opleves som tidssvarende".

Vicedirektør Jens Hauch, Kraka – om effekten af vækst i det offentlige forbrug, der er lavere end 1,1 pct.

"Så vil det offentlige serviceniveau fremstå mere og mere pauvert i forhold til kvalitetsudviklingen i resten af samfundet og udviklingen i privatforbruget".

Cheføkonom Erik Bjørsted – AE-Rådet

"Som brugere af den offentlige sektor har vi en forventning om, at velstandsfremgangen i samfundet smitter af på de offentlige servicetilbud; at man bliver tilbudt den nyeste behandling på hospitalerne, at strålekanonerne er state of the art, og at børnene ikke skal sidde ved gamle computere i skolerne. Og hvis velstandsfremgangen skal smitte af på den offentlige service, skal du faktisk helt op på 1,1 procent".

Kilder: Weekendavisen, 29/9-2017; FTF.dk, 14/09-2017 - "[Regeringens spareplan rammer velfærden i din kommune](#)"; FTF.dk, 16/09-2016 - "[Topøkonomer: Løkkes plan forringer velfærden](#)"

En sådan fremstilling (at en offentlig forbrugsvækst under 1,1 pct. reelt er en nedskæring) er imidlertid forenklet af 3 årsager:

1. **Det offentlige forbrug er i dag på et meget højt niveau** og udgør i 2017 538 mia. kr., svarende til 25,2 pct. af BNP. For perioden 1990-2007 udgjorde det offentlige forbrug i gennemsnit 24,4 pct. af BNP. Dermed er det offentlige forbrug i 2017 0,8 pct. af BNP højere end gennemsnittet for perioden 1990-2007, svarende til 18 mia. kr. Blandt 35 OECD-lande har Danmark det næsthøjeste offentlige forbrug (kun overgået af Sverige). Hvis VLAK får gennemført sin politik om en vækst i det offentlige forbrug på 0,3 pct. frem til 2025, vil Danmark have det 5. højeste offentlige forbrug i OECD. Derudover har der været budgetoverskridelser på 85 mia. kr. (4 pct. af BNP) fra 1992-2010, dvs. et overforbrug på 85 mia. kr. i forhold til det budgetterede.
2. **Den offentlige service kan forbedres på andre måder end ved blot at tilføre flere penge, nemlig ved at øge effektiviteten.** Det kan f. eks. ske gennem øget konkurrenceudsættelse (løft i udliciteringsgraden fra 26 til 75 pct. i kommunerne giver en forventet effekt på 12 mia. kr.) samt øget brug af præstationsafhængig løn. SRSF-regeringen havde som målsætning at foretage effektiviseringer for 12 mia. kr. i den offentlige sektor frem til 2020 (svarende til det demografiske træk i perioden). VLAK har ikke en tilsvarende målsætning. Det anbefales i dette notat, at VLAK opstiller en målsætning om at effektivisere den offentlige sektor for mindst 12 mia. kr.
3. **Set over de seneste 50 år har det private forbrug ikke kunnet følge med velstandsudviklingen.** Siden 1966 er privatforbrugets andel af BNP er reduceret med 11 pct. af BNP, blandt andet som følge af skattestigninger. Samtidig er det offentlige forbrugs andel af BNP vokset med 7 pct. af BNP. Stigningen i det offentlige forbrug er altså sket på bekostning af det private forbrug, der er vokset meget mindre end velstanden. Ser man på en lidt kortere periode siden 1990, gælder det tilsvarende, at det private forbrugs andel af BNP er reduceret – med 2,2 pct. af BNP. Dvs. også siden 1990 har danskernes privatforbrug ikke kunnet følge med velstandsudviklingen.

Disse 3 hovedpointer uddybes nedenfor. Før denne uddybning gennemgås de centrale begreber og beregninger i debatten om væksten i det offentlige forbrug, herunder det demografiske træk samt velstandseffekten.

DEMOGRAFISK TRÆK PÅ OFFENTLIGT FORBRUG

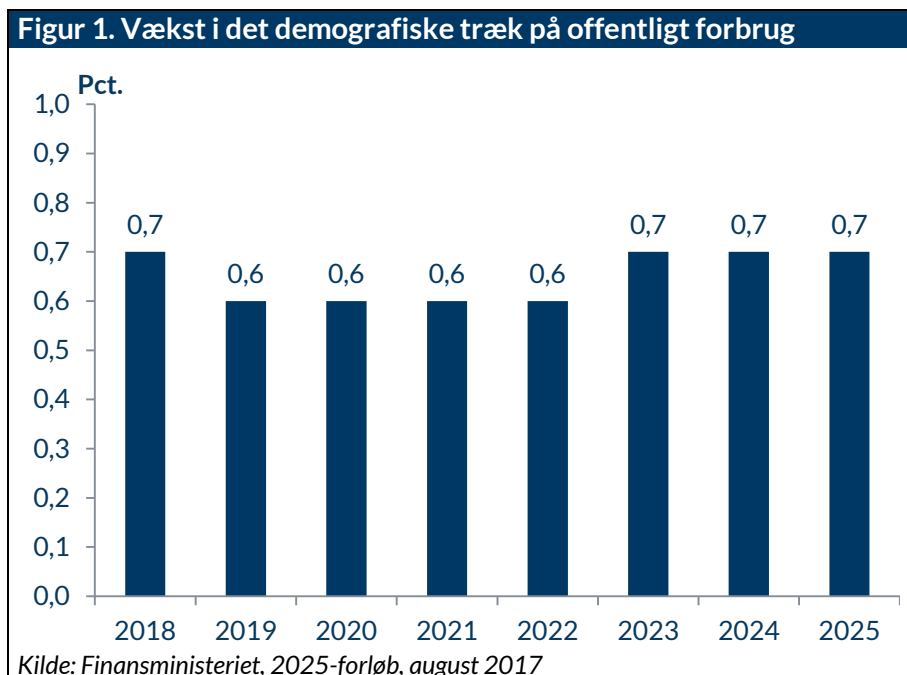
Det demografiske træk på det offentlige forbrug er et udtryk for, at der kommer flere ældre, og at der vil ske en demografisk betinget stigning i udgifterne, hvis udgiften pr. person på hvert alderstrin skal være konstant¹ (fordi udgifterne til fx sygehuse og plejehjem stiger markant med alderen). Samtidig tages der i Finansministeriets beregninger højde for delvis sund aldring, dvs.,

---

¹ I reale termer, dvs. korrigeret for pris- og lønudviklingen.

at en 80 årig om 20 år ikke er lige så udgiftskrævende som en 80-årig i dag som følge af forventet forbedret sundhedstilstand.

Det demografiske træk på det offentlige forbrug er på ca. 0,7 pct. årligt i årene 2018-2025 ifølge Finansministeriet, jf. figur 1. Det svarer til en et udgiftstræk på ca. 25 mia. kr. frem til 2025.

VELSTANDEFFEKT

Velstandseffekten er baseret på en antagelse om, at det offentlige forbrug *skal* følge med den generelle velstandsudvikling.

Mere præcist indebærer denne effekt (når der ses bort fra ændringer i befolknings sammensætningen, jf. det demografiske træk ovenfor), at det offentlige forbrug udgør en konstant andel af BNP.

Det offentlige forbrug består overordnet set af løn til offentligt ansatte samt offentligt varekøb, hvor lønsummen udgør ca. 2/3, mens varekøbet udgør ca. 1/3.

Velstandseffekten kan illustreres med et eksempel: Der tages udgangspunkt i følgende forudsætninger:

- Nominelt BNP vokser årligt med ca. 3 pct. (svarende til den langsigtede udvikling i den nominelle timeløn i Finansministeriet fremskrivninger).
- Lønsummen for offentligt ansatte vokser tilsvarende med 3 pct. (fordi den følger lønudviklingen i den private sektor), og der indgår ikke nogen realstigning i lønsummen (uændret antal ansatte).
- Prisen på varekøbet stiger med den generelle inflation på ca. 1,8 pct.

Dermed skal der ske en real stigning i varekøbet på 1,2 pct., for at det nominelle varekøb også vokser med 3 pct. ($1,2 + 1,8 = 3$). Således vil både det offentlige forbrug (lønsum og varekøb) samt

BNP have samme vækstrate på 3 pct., således at det offentlige forbrugs andel af BNP er uændret.

Når det offentlige varekøb udgør 1/3 af det offentlige forbrug, svarer den reale stigning i varekøbet på 1,2 pct. til, at det offentlige forbrug skal vokse med 0,4 pct. (1,2/3) som følge af velstandseffekten.

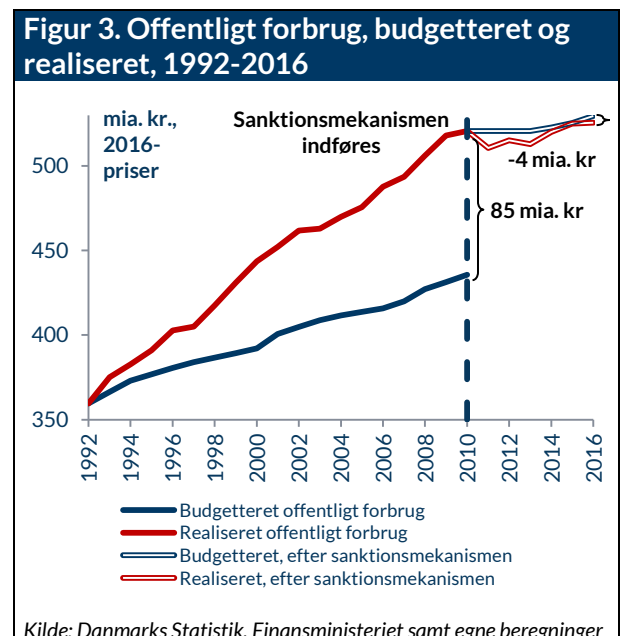
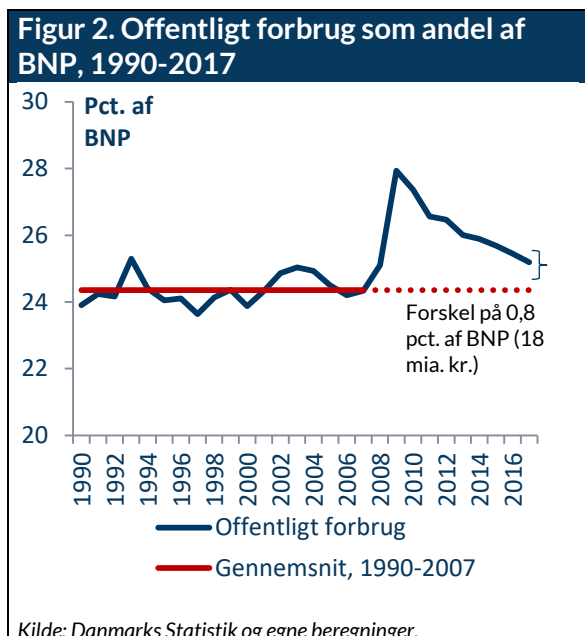
Lægger man det demografiske træk sammen med velstandseffekten, fås en vækst i det offentlige forbrug på 1,1 pct. frem til 2025 (0,7+0,4).

HØJT UDGANGSPUNKT FOR DET OFFENTLIGE FORBRUG

Når FTF m.fl. anbefaler en vækst på 1,1 pct. i det offentlige forbrug, ses der helt bort fra, at det offentlige forbrug i udgangspunktet ligger på et højt niveau. Det offentlige forbrug udgør 25,2 pct. af BNP i 2017, svarende til 538 mia. kr. Det er højt både historisk set og i en international sammenligning.

I perioden 1990-2007 udgjorde det offentlige forbrug i gennemsnit 24,4 pct. af BNP, jf. figur 2. Dermed er det offentlige forbrug i 2017 0,8 pct. af BNP højere end gennemsnittet for perioden 1990-2007, svarende til omtrent 18 mia. kr.

Under Nyrup (fra 1993-2001) udgjorde det offentlige forbrug i gennemsnit 24,2 pct. af BNP. Det er lavere end under VLAK-regeringen i 2017.

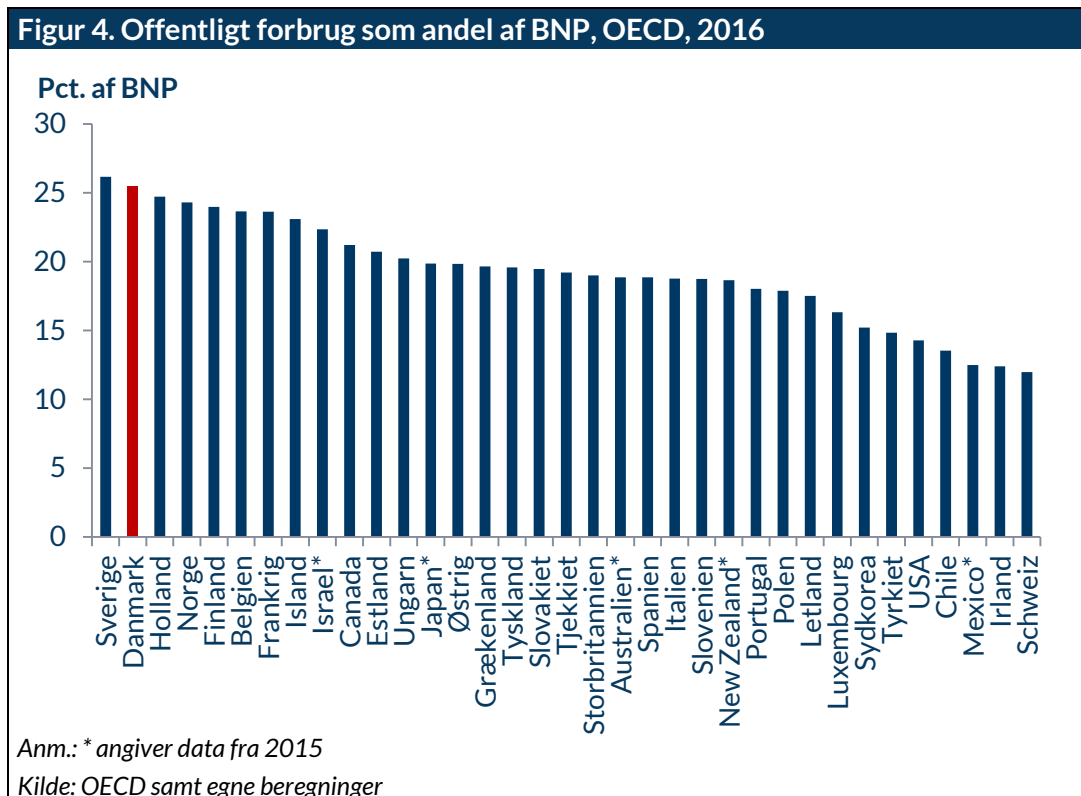

Derudover overskred kommunerne år efter år deres budgetter i perioden 1992-2010. Samlet set var budgetskedet for det offentlige forbrug på 85 mia. kr. fra 1992-2010, jf. figur 3. 85 mia. kr. svarer til 1/6 af det samlede offentlige forbrug i dag.

Dvs., at når der anbefales en årlig vækst på 1,1 pct. i det offentlige forbrug, ses der helt bort fra det store overforbrug, der historisk har været i kommunerne. De penge som Kraka, FTF m.fl. beder om til den offentlige sektor er allerede blevet tilført i form af et merforbrug ud over det

demokratisk besluttede, nemlig budgettet. Man kan sige, at kommunerne og den øvrige offentlige sektor har levet over evne i en lang årrække frem til 2010. Og at de derfor i fremtiden bør bruge disse midler mere effektivt, fremfor at få tilført ekstra midler.

Dertil kommer, at det offentlige forbrug også er meget højt i en international sammenligning. Danmark har det næsthøjeste offentlige forbrug (kun overgået af Sverige) blandt de 35 OECD-lande, jf. figur 4.

Hvis VLAK får gennemført sin politik om en vækst i det offentlige forbrug på 0,3 pct. frem til 2025², vil det offentlige forbrugs andel af BNP falde til 23,8 pct. af BNP i 2025. Dermed vil Danmark gå fra at have det næsthøjeste offentlige forbrug til at have det 5. højeste offentlige forbrug i 2025 (Holland, Norge og Finland vil overhale Danmark), og Danmark vil således fortsat være i toppen blandt OECD-landene.

DEN OFFENTLIGE SERVICE KAN FORBEDRES VED AT ØGE EFFEKTIVITETEN

Kravet om en udgiftsvækst på 1,1 pct. har et ensidigt fokus på, at den offentlige service skal forbedres gennem tilførsel af flere ressourcer. Det vil sige, at der antages "1:1-sammenhæng" mellem ressourcetilførsel og kvalitet af offentlig service.

Når der alene fokuseres på, at der skal tilføres flere ressourcer, ses der helt bort fra, at der er mulighed for, at opgaverne kan løses mere effektivt end i dag. Produktivitetskommissionen vur-

² Dog med en vækst på 0,5 pct. i 2018, jf. regeringens forslag til finanslov for 2018

derede i den sammenhæng, at potentialet ved at udbrede "best practice" i den offentlige sektor er en effektivisering på omkring 10 pct., jf. boks 2. Herunder gennemgås en række muligheder for at øge effektiviteten af den offentlige service.

Boks 2. Produktivitetskommissionen om muligheder for effektiviseringer i den offentlige sektor

"Der er et betydeligt potentiale for at øge produktiviteten. For de dele af den offentlige sektor, hvor der foreligger brugbare data, er potentialet omkring 10 pct., hvis de mindre effektive enheder over en årrække kan hæve deres produktivitet op på niveau med de bedste sammenlignelige enheder. Det er dog næppe realistisk, at alle enheder kan nå op på samme høje produktivetsniveau. Til gengæld vil selv de bedste enheder hen ad vejen kunne blive mere effektive – bl.a. ved at indføre ny teknologi, ny viden og bedre arbejdsgange."

Kilde: Produktivitetskommissionen, "Styring, ledelse og motivation i den offentlige sektor", analyserapport 3, s. 7

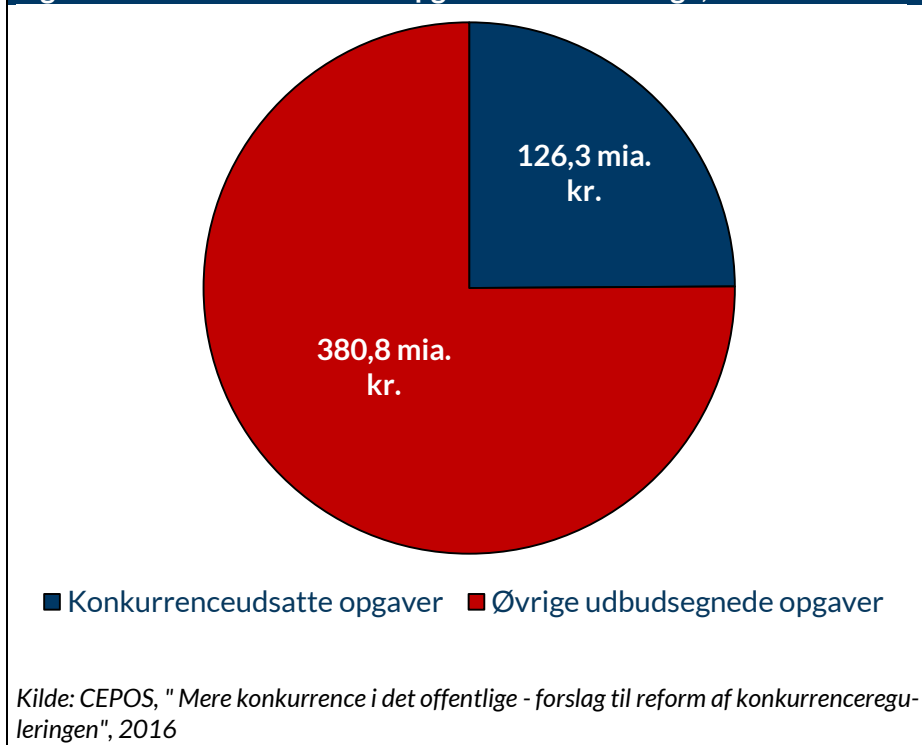
KONKURRENCEUDSÆTTELSE

En måde at øge effektiviteten i den offentlige sektor er ved at øge konkurrenceudsættelsen af offentlige opgaver. Der er en række samfundsmæssige fordele ved et marked præget af konkurrence frem for monopoler. Både private og offentlige monopoler giver højere omkostninger (og et samfundsøkonomisk tab) samt mindre innovation sammenlignet med en situation med konkurrence³. Derfor har vi i Danmark en konkurrencestyrelse, som skal sikre, at private virksomheder ikke forsøger at undgå konkurrence ved fx at danne karteller.

I det offentlige er der i dag en udpræget grad af monopolproduktion. I dag er 3 ud af 4 udbudseggede opgaver ikke konkurrenceudsat, jf. figur 5. Empirien peger på, at der er en gevinst på i størrelsesordenen 10 pct. ved at udsætte offentlige opgaver for konkurrence. Hvis udliciteringsgraden i kommunerne eksempelvis øges fra de nuværende 26,4 pct. til 75 pct. vil den forventede effekt være på 12 mia. kr. Hvis regionerne øger udliciteringsgraden fra de nuværende 20,3 pct. til 75 pct., vil den forventede effekt være på 5½ mia. kr.

³ Se fx "Velfærd i det 21. århundrede", Martin Ågerup, Peoples Press (2017), del IV

Figur 5. Konkurrenceudsatte opgaver i det offentlige, 2014

Samtidig er der stor spredning i udliciteringsgraden på tværs af kommuner, hvilket også indikerer et stort potentiale for at øge konkurrenceudsættelsen i kommunerne, jf. tabel 1.

Tabel 1. Konkurrenceudsættende kommuner, pct., 2016

Top 10		Bund 10	
1	Gribskov 50,4	1	Ærø 17,6
2	Læsø 38,2	2	Tårnby 20,9
3	Jammerbugt 35,8	3	Hvidovre 21,1
4	Hørsholm 34,7	4	Skive 21,8
5	Odsherred 33,7	5	Nyborg 22,1
6	Greve 33,6	6	Langeland 22,4
7	Solrød 33,6	7	Rebild 22,5
8	Vesthimmerlands 33,6	8	Sønderborg 22,6
9	Holbæk 32,8	9	Lemvig 22,8
10	Allerød 32,7	10	Norddjurs 23

Kilde: Noegletal.dk

BRUGERBETALING

En af udfordringerne ved det offentlige forbrug er, at der ikke er nogen direkte sammenhæng mellem forbrug og betaling (idet offentligt forbrug finansieres over skatten). Det kan føre til overefterspørgsel, og at der produceres varer og ydelser, som danskerne ikke værdsætter i et omfang, der står mål med omkostningerne til at producere dem. Hvis man indfører en (evt. begrænset) brugerbetaling, kan det bidrage til, at folk i højere grad efterspørger offentligt forbrug, som de rent faktisk har gavn af, mens offentligt forbrug, som befolkningen ikke værdsætter, dermed ikke vil blive efterspurgt. Brugerbetaling på fx lægebesøg og uddannelse kan dermed

bidrage til at øge kvaliteten af den offentlige service, fordi forbruget i højere grad drejes derhen, hvor det gavner befolkningen.

Samtidig kan en begrænset brugerbetaling yderligere hæve kvaliteten af den offentlige service, fordi folk formentligt vil stille større krav til ydelserne, når de selv har betalt direkte for ydelsen. Man tager dermed ikke ydelsen for givet, men stiller krav til udbyderen.

Provenuet fra brugerbetalingen bør anvendes på lavere skat. Ellers vil provenuet fra brugerbetalingen blive anvendt på at øge den offentlige produktion. Brugerbetalingen reducerer dermed to forvriddinger i økonomien. Dels reduceres forvriddningen af arbejdsudbuddet (via lavere marginalskat), og dels reduceres forvriddningen af forbruget (da den offentlige subsidiering af offentlige ydelser reduceres).

PRÆSTATIONSafhængig Løn i den offentlige sektor

I den private sektor er der generelt gode erfaringer med at aflønne efter præstationer. Det kan bidrage til at øge både produktivitet, medarbejdertilfredshed og motivation. Desuden kan præstationsafhængig løn medvirke til at nedbringe sygefraværet⁴.

I den offentlige sektor er præstationsafhængig løn langt mindre udbredt. Ifølge Produktivitetskommissionen udmøntes størstedelen af de offentlige lønkroner centralt, dvs. uafhængigt af den enkeltes præstationer. Dermed svækkes de offentligt ansattes incitamenter til at yde en ekstra indsats, fordi de kun i mindre omfang eller slet ikke belønnes herfor.

Det anbefales derfor, at løndannelsen i den offentlige sektor skal være langt mere decentral, og at lønnen skal afhænge af præstationerne. Herunder gives en række eksempler:

- For en offentlig leder (fx chef for daginstitution eller plejehjem) kunne lønnen blandt andet afhænge af de ansattes sygefravær samt brugernes tilfredshed.
- For en skoleleder kunne lønnen afhænge af, hvor meget skolen formår at løfte skolens elever mht. det faglige niveau (korrigeret for socioøkonomiske forhold).
- En skolelærers løn kunne afhænge af, hvor meget de løfter klassens faglige niveau (korrigeret for socioøkonomiske forhold).

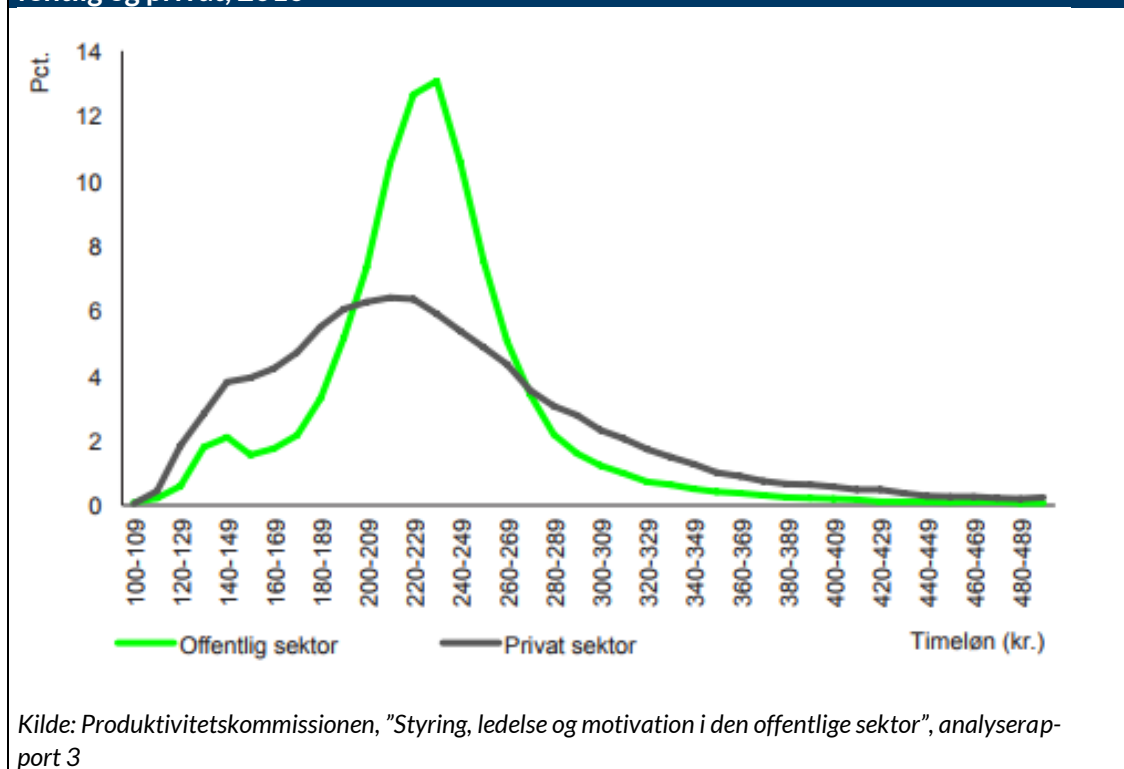
I dag er der langt mindre lønspredning for offentligt ansatte sammenlignet med ansatte i den private sektor for sammenligneligt arbejde, jf. figur 6 for sekretærarbejde. Eftersom lønnen fastsættes centralt for offentligt ansatte og mere decentralt for privatansatte (hvor der er større sammenhæng mellem løn og produktivitet), er det en kraftig indikation af, at der ikke er nogen særlig god sammenhæng mellem løn og produktivitet blandt offentligt ansatte. Dvs. at lavproduktive offentligt ansatte typisk får en høj løn ift. deres produktivitet, mens højproduktive offentligt ansatte typisk får en lav løn. Når der i mindre grad er en sammenhæng mellem løn

---

⁴ Der henvises til Produktivitetskommissionen, analyserapport 3, afsnit 5.3 for en gennemgang af den videnskabelige litteratur på området.

og produktivitet for offentligt ansatte, betyder det også, at der er et begrænset incitament til at yde en ekstra indsats.

Figur 6. Lønspredning for ansatte beskæftiget med kontor og sekretærarbejde, offentlig og privat, 2010

Kilde: Produktivitetskommissionen, "Styring, ledelse og motivation i den offentlige sektor", analyserapport 3

Desuden anbefales det, at den såkaldte "reguleringsordning" afskaffes. Reguleringsordningen medfører kort fortalt, at offentligt ansatte får samme lønstigninger som i den private sektor, uden et modkrav om, at de også skal levere de samme produktivitetstigninger. Hvis offentligt ansatte aflønnes efter præstationer, vil der ikke længere være behov for reguleringsordning.

Der henvises i øvrigt til Produktivitetskommissionens anbefalinger mht. præstationsafhængig løn i den offentlige sektor, jf. boks 3.

Boks 3. Produktivitetskommissionens anbefalinger mht. tættere sammenhæng mellem løn og præstationer i den offentlige sektor

"For at styrke den offentlige sektors produktivitet gennem en tættere kobling mellem løn, kompetencer og præstationer anbefaler Produktivitetskommissionen, at:

- Parterne på det offentlige arbejdsmarked arbejder for, at der i den praktiske anvendelse af de offentlige overenskomster skabes en tættere kobling mellem medarbejdernes kompetencer og præstationer og deres løn. Det kan ske ved, at
  - En større del af lønmidlerne bringes i spil til individuelle lønforhandlinger. Hvis lønmidlerne fra reguleringsordningen og de centrale lønforhandlinger i højere grad fordeles på de enkelte institutioner, og udmøntningen sker lokalt, kan der skaffes flere midler til lokal løndannelse.
  - Der skabes bedre muligheder for individuelle lønforhandlinger, så rammerne for tilrettelæggelse og afholdelse af individuelle lønforhandlinger på den enkelte arbejdsplads bliver enklere og gøres mere fleksible.
  - En god indsats i højere grad belønnes ekstraordinært – fx ved at en enkelt medarbejder eller en gruppe af medarbejdere modtager en bonus efter et tilfredsstillende resultat.
  - Lade den daglige leder have stor medbestemmelse i lønforhandlingerne, så der sker en reel kobling mellem den enkelte medarbejders løn og præstation, og så lønforhandlingerne opleves som fair."

Kilde: Produktivitetskommissionen, "Styring, ledelse og motivation i den offentlige sektor", analyserapport 3, s. 50

SRSF-REGERINGEN: DEMOGRAFISK TRÆK KUNNE DÆKES AF EFFEKTIVISERINGER

I forhold til mulighederne for at effektivisere den offentlige sektor, er det også relevant, at SRSF-regeringen planlagde at effektivisere for 12 mia. kr. frem til 2020⁵. Det svarede til det demografiske træk for perioden⁶, dvs. ifølge SRSF-regeringen kunne det godt lade sig gøre at foretage effektiviseringer, der svarede til det demografiske træk på det offentlige forbrug.

VLAK har ikke en tilsvarende konkret målsætning om at effektivisere den offentlige sektor. Det anbefales derfor, at VLAK opstiller en målsætning om at effektivisere den offentlige sektor for mindst 12 mia. kr.

PRIVATFORBRUGET ER IKKE FULGT MED VELSTANDSUDVIKLINGEN

Argumentet for en vækst i det offentlige forbrug på 1,1 pct. er bl.a., at det offentlige forbrug skal følge med velstandsudviklingen. I det lys er det relevant, at det offentlige forbrugs andel af BNP gennem de sidste 50 år er vokset med 7 pct. af BNP, jf. figur 7 og 8. Omvendt er privatforbrugets andel af BNP reduceret med 11 pct. af BNP, blandt som følge af skattestigninger.

Ser man på en lidt kortere periode siden 1990, gælder det tilsvarende, at det private forbrugs andel af BNP er faldet med 2,2 pct. af BNP. Dvs. også siden 1990 har danskernes privatforbrug ikke kunnet følge med velstandsudviklingen. Omvendt er det offentlige forbrug som andel af BNP vokset med 1½ pct. af BNP siden 1990.

⁵ Kilde: [Vækstplan DK](#), regeringen, februar 2013

⁶ Kilde: [Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 340](#) af 3. juni 2013

Man må således konstatere, at der blandt fagforeninger og universitetsprofessorer er en større bekymring for væksten i den offentlige sektor end for væksten i det private forbrug. Det er ikke indlysende, hvorfor det skulle være vigtigere, at det offentlige forbrug følger med velstandsudviklingen, end at det private forbrug gør det.

